

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Refutatio Tractatvs Gregorii De Valentia Hispani, Iesuitæ
Ingolstad. impij, de prophana, abominanda & execrata,
verboq[ue] Dei damnata Missa Pontificia**

Heerbrand, Jakob

Tvbingæ

VD16 H 1081

Contra Cap. II. Qvo Contendit, Veri Nominis Sacrificivm à Catholicis
Sacerdotibus in Missa offerri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36568

Vol. 10.

Quod si maxime, nulla ego circuitione usus, ad cause statim
 repivovov, ut verba questionis mee habet, statim accessi, & non, an
 si Sacrificium, prolixè, mo' e Hispani logode dali, tractavi: Num ideo
 prehendendus? Num ideo disputatio mea fluctuat? Cum & ipsemet
 post referat (hæc enim illius sunt verba) Patres concilij Tridentini præ
 am solum Questionem: Num videlicet in Missa legitur sacrificium
 adfirmando explicasse. Deinceps autem reliquam doctrinam profusa
 Nempe, verè propiciatorium esse, ac defunctis prodesse, non tam confusa
 do singulas, quàm definiendo, ut decet iudices (scilicet.)

Frustræ ergo inflatus sensu mentis sue, prolixè hæc inculcat
 Hispanus, perinde ac si uniuersus hoc ignorasset o' bis Christianus
 nouus & magnus surrexit Doctor & Propheta, Hispanus, in Germa
 que non omnes, nominè eximia admirantes eruditionis, tanquam semidem
 gito monstrarent, & dicerent: Ecce, hic est.

Deinde distinguit inter sacrificium verum & legitimum. Vera
 fuisse illa etiam, quæ gentes demonijs immolauerunt, licet non legitima
 impia, quatenus demonijs deferebantur. Etsi autem iniuriæ a perfec
 mnia, animus non sit, nec de verbis ferere *λογωμαχία*: tamen hoc
 mulandum non est, & si non ignorem alios liberaliores esse in hoc argu
 genere, verum si propriè loqui velimus, quod in Ecclesia faciendus
 est, veri sacrificij nomen non competere quibusuis, quæ hoc nomen
 & commendantur nomine. Hoc quidem concedimus, Ethnicorum sacri
 quedam, quæ à Patriarchis & populo Dei habuerunt, vera fuisse sacri
 Alia verò quæ ipsimet confinxerunt, vel à Diabolis sunt tradita,
 ficia vera fuisse pernegamus. Sed tamen Sacrificij nomen, generalit
 sumpto vocabulo, ex Etymo, pro cultu, aut sacro etiam impio, ut dicitur
 ant, non impedimus. Sicut iam Missam quoq; Pontificiam in hac eadem
 nificatione, quemadmodum Ethnicorum impia & execrata sacra, Sacri
 fic dici posse, non negamus, Verum autem esse sacrificium non concedimus
 Sicut paulò post ex definitione ostendemus.

CONTRA CAP. II. QVO CON
 TENDIT, VERI NOMINIS SACRIFICIUM
 à Catholicis Sacerdotibus in Missa offerri.

Vol. 8.

Hic luculentam inuidiæ mibi faci inuiriã Hispanus, quod passim

de Missa Pontificia.

hos totam Missæ actionem, sacrificium esse verum asserere, scribam. Idq; probare ut videatur, ne dolus & impostura à suis, qui nostra legere non permittuntur, subesse intelligatur: in margine conclusionem 1. meam de Missa Disputationis, cum additione: & aliàs, annotavit. In prima certè horum nihil habetur. Atq; ut vanitatem hominis rubore carentis, & iam dudum perfrectissime frontis, & mentiendi libidinem, omnibus ob oculos ponam: placuit verba ex illa repetere, que respondent Questioni propositæ, que ita habet, ut in præcedentis quoq; capituli initio posui: An Missa Pontificia, in qua offerre se iactam sacrificuli corpus & sanguinem Domini nostri Iesu Christi. sub speciebus panis & vini: sit verè propiciatorium sacrificium pro peccatis viuorum & mortuorum, alijsq; necessitatibus. Hic, ne ego, de tota Missæ actione quæro & propono, Hispane, bone vir? Ad que immediatè subijcitur Propositio illa prima, cuius hæc sunt verba: Pontificij affirmati. Sic enim uerba Concilij habent: docet sancta synodus, sacrificiū istud (Missæ) verè propiciatoriū esse, huius quippe oblatione placatus dominus &c. Et recitantur Canones eiusdem ad verbum. Nec quicquam in tota illa Propositione, meorum habetur verborum, nisi illa duo prima ad questionem. Reliqua omnia sunt concilij decreta.

Sed & hoc, ad fucum faciendum incauto lectori, additum est: Et aliàs. Et ubi quæso, aliàs, quod allinisti, hoc dixi, aut scripsi in tota illa Disputatione? Vbi, inquam, hominum impudentissime, totam Missæ vestræ theatricæ actionem, sacrificium illud dico esse, quod vos tantopere predicatis, verè propiciatorium? &c. An non in questione disertè dixi, de oblatione corporis & sanguinis Christi in Missa? Nullo autem verbo, imò syllaba nulla, ac ne tota quidem, totius Missæ actionis istius theatricæ, aut cantionum, vel lectionum, que addi solent, mentionem feci. Et tamen que hominis istius est futilitas, hæc effutire minime erubescit. Hinc ergo, tanquam ex lingue leonem, qua fide mea citet, facile quiuis cognoscet, cum in ipso statim libere tam turpiter impingat. Quod si tamen maximè dixissem: quid à me peccatum esset magnopere? cum & Gabriel Bihel hoc ipsum doceat, in expositi, Canonis Missæ.

Missam mul. i. sollicitè dici, & pro toto, & pro solo Canone. Ion, quòd aliquam Missæ partem, veri nominis sacrificium esse, docere vult, & duobus modis accipi vocabulum sacrificij dicit, communius, pro sacro factio, ut idem sit quod opus, quouis modo ad diuinam gloriam relatum,

Refutatio Tractatus

Fol. 29. 20.

Et minus communiter, ut sacrificium sit externum factum, quo rei aliqua a sacerdote, hoc ipso offertur Deo, quo ad eius maiestatem recognoscendo certo ritu ac ceremonia conficitur seu immutatur. In initio vera et propria sacrificij definitio est constituenda, quae haec est: Sacrificium est factum vel opus aliquod nostrum, diuinitus ad hoc Principaliter institutum, quo Deo aliquid retribuamus vel reddamus, quod ei proprie competit, quo nemur, nos ipsum solum Deum verum agnoscere, eumque honore affirmamus. Hanc definitionem Hispanus negare, sine manifesta et summa impetate, non potest. Quod si iam eam ad Cœnam Dominicam accommodare certè, nequaquam ei conueniet. Quia non est ad hoc instituta ut nobis Deo offeramus, sed ut ipsi ab eo accipiamus, et comedamus, ad principalem finem, ut pignus sit amoris eius erga nos, quo ita nos ad ut corpus suum pro nobis in mortem tradiderit, usque fides nostra in ipsum eiusque gratiam erga nos, confirmetur. Ideoque nec Missa conueniet Praeficere, in qua praecipue Cœnae domini sit prophanatio, quod celebratur in diuersa ratione et sine, ne dicam contraria, quam à Christo est instituta. Ad quid verò? Num ut ea Deo patri offeramus? Nihil minus: sed ut comedamus et bibamus. Sicut disertè verba sonant: Accipite, edite, est corpus meum &c. Quare peruersio haec est plusquam Diabolica. Antichristis Romanis Pontif. facta, quod Cœnam Dominicam horribiliter et detestanda audacia, in actionem planè contrariam mutauerint, sacrificia ex ea facientes, quod Deo offerant, ad expianda peccata viuorum et mortuorum.

Quare quae haec loco aduersarius de sacrificij significatione nugatur, sunt generalia, et nullo modo concedenda: quod infinita ingenij hominum concedatur hoc modo licentia in sacris ludendi, excogitandi, et statuerendi arbitrio quiduis, quod ipsis videbitur, bono affectu Deum colendi, mortem gloriam Dei se referre profiteantur.

Quid hic Religio Christiana differet ab Ethnica? profusus nihil. Quod pro dolor factum videmus sub regno Antichristi Romani, ubi chaos est sentina omnis Idololatriæ, ex his prauis et peruersis principijs orta.

Porrò alibi copiosè, et ad nauseam usque hoc legimus et impudenter prophanam hanc, cuius, sacra, et sacrificia excogitandi libidinem, et

de Missa Pontificia.

Dei refutauimus, Deo id ipsum prohibente, & precipiente, ut ipsum iuxta
ta verbi ipsius prescriptum tantum colamus, nec quicquam addamus. Dam-
pans omnes humani cordis adiuuentiones, & cultus Ultroneos.

Dent. 4. 12.
Psal. 80. 98.
Col. 2.

Quare nequaquam sacra Deo grata, & Sacrificia sunt suauissimi o-
doris, sed plusquam Ethnica, prophana, impia, sacrilega, & execrata, te-
rriini odoris sunt hæc Sacrificia, à quocunq; etiam offerantur sacer dote.
adeoq; Deo ipsi rerum omnium Domino, ad ipsius Maiestatem recog. oscena-
dam. Sicut non gentiles modò, sed etiam populus Dei offerebant, sua qui-
de opinione, Deo vero Israel Iehouæ, filios suos & filias, ut deo gratissimè
præstarent obsequiū, ipsi recognoscerent Dominū, & eiusmodi maclatis &
oblatis humanis hostijs sibi cum placarent, propitiumq; redderent, sed quid
Dominus ad hæc? Immolauerunt filios suos & filias sculptilibus terræ Ca-
naan. Imò demonijs & non Deo.

Psal. 106.

Non ignoro, quomodo hæc Hispanus alibi eludere conetur. Sed rea-
fuita sunt eius glossemata ista. Ideo definitiuncule, Sacrificij communis,
& minus communis, nullo modo vera sunt: vera esse, & Deo grata, si
tantum quouis modo ad Dei gloriam referantur. Ex quibus tamen tanquam
veris, (cum tamen sint falsa) Principijs Missæ suæ Sacrificium, quod ve-
rum sit, extruere conatur. Hoc autem fundamento ipsius euerso, totum
edificium, quod superstruit corrucit. Fraudulenter autem proponuntur
ab aduersario, & deinde sceleratè ad Cœnam Domini accommodantur,
absq; Christi institutione, imò contra eam, qui nihil minus, quam Sacrifici-
um, hoc est oblationem rerum externarū Deo faciendam instituit: sed Sacra-
mentum, seruendum à Christianis, pro quo postea ipsi agerent gratias, insti-
tuit. Sed hic astutè cuniculos agit clam, ad oppugnandam sinceram Re-
ligionis doctrinam, de Sacramentis & Sacrificijs, & discrimen verum, &
obseruatu maximè necessarium inter illa: quod non confundit solum, sed
fraudulenter agens, prorsus retinet doctrinam de Sacramentis, & tantum
de Sacrificijs agit, quo nomine Cœnæ Dominicæ veniat & quoq; fractio
panis, cuius hic facit mentionem, quod iam patebit. Statim enim distincto
hoc modo vocabulo Sacrificijs exempla subiicit, quibus distinctionem istam
declarare instituit, dicens: Ut, cum animal maclatur, aut comburitur,
vel cum panis frangitur, & comeditur, sicut post Theophylactum B. Tho-
mas annotauit. Quibus verbis & exemplis, ut dicere ceppi, oculie, non
absq;

B absq;

absq; magno & pernicioso errore, omnia inuoluit nomine Sacrificii confundit Sacrificia & Sacramenta: quæ eisi utraq; sacra sunt actiones: ingens, tamen inter illa est discrimen, & tantum, quantum inter dare & accipere. In Sacramentis enim proprie & principaliter Deus nobiscum agit, nobis aliquid exhibens & donans, ut in Baptismo cepit nos in gratiam, & fœdus nobiscum inire, abluit à peccatis, adoptat filios, donat vitam æternam baptisatis, de quo nemo dubitat Christus. Sic in Cœna Domini exhibentur & donantur sumentibus corpus sanguis Christi, ut de gratia Dei e ga se, & meritis ac beneficijs Christi morte eius partis, singuli de peccatorum suorum remissione certio: eius fide, & conscientia reddantur.

Harum tantarum rerum Sacramenta, sunt Baptismus, & Cœna Domini, quæ ideo dicuntur Mysteria. Et hoc proprie in Sacramentis dicitur, scilicet, principalis illorum finis. Esi autem cum sequatur in summis gratiarum actio. Unde & ab hoc effectu consequente ipsa Cœna Domini, Eucharistia est dicta, & hoc modo Sacrificium Eucharisticum dicitur: tamen minus propria est hæc locutio, nec hic principalis est Sacramentorum finis, propter quem diuinitus sunt instituta. Ideo Cœna Domini Sacramentum est & dicitur etiam, & minime Sacrificium, proloquendo, sicut omnino in Disputationibus doctorum Virorum non proprie, sed propriissime est loquendum, parit enim vocabulo in ambiguitas, quod non vident omnes docti, & ex hac Disputatione luculentè apparet, ingentem confusionem, & intolerabiles ac tetros errores. Quod videlicet Pontificij confundunt actiones diuersissimas, Sacramenta & Sacrificia, & ommissa mentione Sacramentorum, eorumq; sine principio tantum de Sacrificijs agunt, hocq; nomine Sacramentum appellant, ab effectu consequente minus principali. In quo perfidè & sceleratè agunt contra patrum. Sicut hoc loco Hispanus panis fractionem Sacrificium dicit. Cum igitur in Missa principale sit, eiusq; substantia, quod in ea tractatur Cœna Domini, hoc est corpus & sanguis Christi, pane & calice conspiciuntur, & sic sacramentum, licet prophanatum: nequaquam in actionem planè diuersam est transmutandum. Ideo minime Sacrificium, multo minus propiciatorium, ex illa sacra Cœna Domini actione faciendum est. Et sic, nec veri nominis Sacrificium Cœna Domini est, proprie loquendo multo verò minus, Missa illa Pontificia abominanda.

Quod vero panis fractionem & comestionem, sacrificium esse ait: post Theophylactum S. Thomam annotasse. expectabam ego Scripturæ sacræ testimonio, quibus hoc ipsum confirmaret, cum in Epistola dedicata hoc in hac magno hiato, & plenis buccis promiserit, se fundamenta sua, & se tentas, in primis Scripturæ S. S. testimonijs probaturum. Verum citò promissorum oblitus, cum illis destituatur, hisce testibus se satis facturum nobis speravit. Cum igitur hic totius causæ fundamentum taceret, res ipsa postulabat, ut tanti edificij, quod superstruaturus est, fundamentum optimè muniret, & super firmam petram collocaret, que sustinenda & ferenda tante mole sufficeret. Hoc verò adeò est infirmum, ut cloaca (sit honor auctibus) magis, (quam tamen ipsam vix portare posset) quàm huic totius Patris arci, Missæ scilicet Pontificiæ, sit conveniens. Neesse enim est res tantas, in quibus totius Ecclesiæ salus versatur, non humanis, sed diuinis attestationibus probari. Si ergo vires Hispanæ, testes alios ostendas oportet. Hieron. ad Tit. Sine auctoritate enim Scripturæ S. garrulitas, inquit Hieronymus, non habet fidem. Et Chrysost. si quid dicitur absq; Scriptura, auditorum cogitatio claudicat.

Quid enim ad nos Thomas Aquinas? Qui aliàs multa habet impia, abstrusa, verborq; Dei planè contraria: ut, quod asserit, & Scriptum reliquit: omnem actum Charitatis absolute mereri vitam eternam. Qualis Thomas Aquinas de Sacramentis de Missa sententia: Secunda, inquiens, causa inuentio altaris nostrorum rapinam, ut sicut corpus Domini semel oblatum est in cruce, pro debito originali, sic offeratur iugiter pro nostris quotidianis delictis in altari. Et habeat in hoc Ecclesiæ munus, ad placandum sibi Deum, super omnia legis sacrificia preciosum & acceptum.

Viraq; sententia manifestè impia est, sed posterior bisariam in Christi sanguinem & meritum blasphema, quòd neget, Christum etiam sua passione in cruce pro actualibus satisfecisse peccatis, cum redemerit nos ab omnibus peccatis, eiusq; sanguis nos emundet ab omnibus peccatis. Et, quòd Missa, sacrificium sit propiciatorium pro peccatis actualibus quotidianis. De Patribus antea dictū est, sex ipsorum et scriptis, quantum illis sit asserendū. Quin potius ad legē & ad testimoniū eius. Quòd si non dixerint, huc te reuocamus Hispanæ. Verbum hoc, non erit eis matutina lux. Huc te reuocamus Hispanæ.

B ij Verūm

Verum garrit tantum, et sic in hac sua versatur materia de Sacrificio
omnia, quaecumque; nugatur, mera caelestia & Prophetica essent
cum de caelestibus à Scriptura S. petitis, altum sit silentium, & magis
tus, quam piscis.

Nequaquam etiam Deo gratum est Sacrificium, quouis modo
asserit) opus ad diuinam gloriam relatum, & diuinae Maiestati conser-
tum. Minime enim Deus modis, ab hominibus excogitatis, coli
grata sibi esse ea sacra significat, sed tanquam illegitima prohibet
pudat, dicens: Quis hæc de manibus vestris requirit? Item, Non quod
videtur, inquit, facies Domino Deo tuo: sed quod ego tibi præcipio
tantum facias. Non addas quicquam. Item Christus ex Esaiâ frustra
me, docentes doctrinas hominum.

Dent. 4. 12.

Matth. 15.

*August. de Ci-
uit. Dei lib. 10.
cap. 5. 6.*

Fol. 23.

Sacrificia autem esse duplicia, interna, inuisibilia, spiritalia
externa, visibilia, non negamus. Et quod ad Augustini loca: Visibilis
uisibilis Sacrificij Sacramentum, id est, sacrum signum est. Et: Verum Sa-
crificium est omne opus, quod agitur, ut sancta societate inhereamus Deo,
tum tamen ad illum finem bonum, quo beati esse possumus. Unde in
neg; S. Hierij differentiam hanc Sacrificiorum inscribere illaratione pos-
Cum enim in sacra Eucharistia celebratione, si ex Christi voluntate
tuatur, Sacrificium iuxta communem hanc rationem, quam postremo
finit Augustinus, contineri fatentur: Sacrificium autem alterius gene-
peculiaris, quale nos etiam à sacerdote offerendum affirmamus, adhibe-
dum esse negant, coguntur necessario præter illam Sacrificij rationem
admittunt, aliam etiam cognoscere, quam usurpare in Cœna sua: non
Respondeo: Augustinus generaliter vocabulo Sacrificij vitur, sicut
ipsum habent, pro omni opere bono, diuinitus præcepto, (de his enim
& nequaquam alijs, ibidem agit) ad gloriam Dei relato. Hoc
Cœna Domini minus proprie, quod antea dictum est, ab effectu consequens
gratiarum nempe actione, propter beneficia à Deo in nos collata. Eucha-
stia dicitur & hac ratione laudis Sacrificium dici posse, non negamus: Sed
nus principaliter nec proprie. Quia Sacramentum est, & principale est,
quod Deus nobis vescendum corpus Christi, & bibendum eius sanguinem
in Cœna exhibet: & non ut Sacrificium: sit, sicut nec ad hoc principale
est institutum, sed effectus est, ut diximus consequens, & subordina-

Non ergo substantia ipsa Coenae Dominicae, ut sit sacrificium, quod à sacer-
dote peculiari ritu offeratur Deo (quod contendit Hispanus, sed merum
commentum est & figmentum Papisticum) verum Sacramentum à Christo
institutum est: quae duae actiones sacrae, longissime differunt, ut antea
est demonstratum.

Callide igitur, fraudulenter, & Sophisticè agit Hispanus, quod ex
vocalorum nuda expositione, videlicet Sacrificij communiter, generali-
ter, & minus propriè, sumpto vocabulo (quae supra, refutauimus solida Sac-
rificij definitione opposita) infert. Ergo Coena Domini: verura est, & sic
propriè dictum, Sacrificium. Christus enim, Dominus noster, in sua Coena
minimè Sacrificium, sed Sacramentum instituit. Nequaquam enim dicit:
Accipite & offerite Deo, nulla prorsus oblationis, Deo faciendae, sit mentio,
sed inquit tantum: comedite, Bibite ex hoc omnes, & biberunt. Non di-
ci, obulerunt. Nihil horum, quod ad panem & Vinam, corpus & sangui-
nem Christi, ex Coenae institutione Deo offerendum: sed nos ab ipso cle-
mentia sumimus. Nec etiam peculiare hominum genus, quod ad hoc tan-
tum consecratur, ut Deo offerat corpus & sanguinem suum, in Coenae ce-
lebratione, sed praecones Euangelij, qui baptisarent & coenam Ecclesiae
membris administrarent, Matth. & Marc. vltimis capitibus: Itē in orbem
vniuersum, predicate Euangelium omni creaturae, baptisantes eos &c.
vocaui & ordinavi Saluator. Nam quod id ex Epistola ad Hebraeos pro-
bare etiam instituit, & id non obscure ab Apostolo indicatum esse, dicente:
Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur, in ijs
quae sunt ad Deum, ut offerat Sacrificia, & dona pro peccatis. Quantire-
dimeret Hispanus, ut hunc locum de Noui testamenti ministris dictum esse,
probare posset. Et insigniter impudentem esse Rabulam necesse est, qui
non vereatur in conspectum Ecclesiae prodire, & ita, non tam pueriliter
ineptire, quam sceleratè, velle peruertire & corrumpere Scripturam man-
ifestam. Cum eo loci tantum Antithesin Apostolus instituat Pontificum Le-
uiticorum in Israelitarum politia, & Christi veri vnicui summi Pontificis,
qui per illos est adumbratus. Quae nequaquam ad Missaticos Sacrificulos, à
Diabolo creatos, & externum aliquod in Missa Pontificia Sacrificium, ac-
commodari possunt. Facessant ergo nugas, somnia, & figmenta Hispanica
quibus & D. D. Chemnitio, & mihi, molestiam creare cupit: quod Sacri-

B. iij. ficij

Hebr. 5.
Fol. 240.

ficij illius peculiaris & externi, quo res aliqua à sacerdote Deo offerri
 in Missa, nullam faciamus mentionem, & tantum meminerimus generatim
 quod ad omnia virtutum officia accommodatur: subinde Sacrificij
 vel lupi agnum, agnum, ingeminando. Qui enim nos illud ad Cœnam
 Domini accommodaremus, cum Christus in suæ Cœnæ institutione non
 ceperit, & nephas sit, tanta tam sancta eius mysteria, in aliud, quam
 sunt instituta diuinitus, mutare. Sacramentum cœnæ Dominus in
 nequaquam Sacrificium, quæ sunt diuersissime actiones. Ideo Cœna
 Domini non Sacrificium, sed Sacramentum appellamus, ut proprie
 institutionem retineamus, & cum Christo loquamur & maneamus.
 nobis, ut sciat Hispanus, tantum de vocabulo Sacrificij, & utrum
 sit in Missa, ut nugarur, sed de re quoque ipsa, controuersia est, & quæ
 maxime theatricum illud Missæ Pontificiæ Sacrificium impugnamus, pro
 per dictas rationes. Quia verò Hispano latissime vocabulum Sacri-
 ficij patet, ad eodè ut verum esse Sacrificium dicat, id quod Iudæi sacrificia
 runt sculptilibus terræ Canaan: quod gentes sacrificauerunt deo.
 Funesta itaque illa & execrata atque sacrilega sacra, cum Sacrificia
 fuisse contendat: Age hac sanè ratione, & non alia, illi etiam Ma-
 lachiam boninandum esse Sacrificium concedimus. Sicut Titulus mea habet Dis-
 tinctionis, & supra in hanc sententiam à me est dictum & concessum.

Rel. 27.

Disputat. de abo-
 minando Missæ
 Sacrificio.
 Proposit. 77.
 Malach. 1.

Quare quod etiam ex mea Disputatione, impiam suam opi-
 nem, Missam Sacrificium esse veri nominis, & ceremoniam hoc
 diuinitus externam institutam, (quod supra ita definiuit, nec tam
 hæcenus Scripturæ S. probauit testimonio) confirmare conatur: im-
 facit & sceleratè: propositionem in margine citans 77. In qua
 verbum nullum habetur, sed explico in ea, quod videre est, Malachiam
 cum, vocabulo oblationis mundæ cultum Noui testamenti describit
 illic habetur, & non alia aut plura. Quis verò sit cultus ille No-
 stamenti, in sequenti proposit. explano his verbis: Quæ verò est oblatio
 ista munda, de qua Dominus vaticinatur? Nun quid Missæ Sacrificij
 Ita quidem Missifices: sed non est opus diuinatione, aut coniectura. Do-
 minus enim ipse repetit: Quod videlicet nomen suum magnum sit in ge-
 tibus, hoc est, publicè passim gloria nominis mei diuulgatione. Euan-
 geli Apostolorum opera, eorumque successorum, facta, celebratur & pra-
 catur, in toto terrarum orbe. Quæ diuulgatio: celebratio, & prædi-
 nominis mei, & inde secuta agnitio Dei, fides, inuocatio, & gratia

officiū que sit per gentes credentes, OBLATIO EST ILLA MVN-
 DA, & incensum Deo gratissimum. Hactenus illic. Quid, Hispani, hic
 ne Herbrandus significat, peculiare Missæ Sacrificium, proprie Sacrifi-
 cium nominari? Satin sanus est cum planè contrarium à me dicatur, &
 diserte negetur ibi, Missam Sacrificium (quod isti ita vocant) oblationem
 esse mundanā. Video itaq; ego neq; ego solus, sed vident omnes mecum, com-
 pedibus Hispano, tanquā mente moto, opus esse. Non hæc tantum Sophistica
 sunt, sed prauitatis, et peruersitatis que in bonū virū non cadunt. Hæc nisi ex
 tarent publicè, nemo creditur us erat, Hispanū impostorē esse & sceleratū ho-
 minē, ad mentendum & ad omnia rectè dicta deprauandū, Deo irato, natū.

Multis deinceps, Sacrificiū quid sit, describit, & cum ex vsu loquentiū,
 tum etiam D. Thoma & Augustino probat, peculiare & externum esse id
 quod ab hominibus appellatur Sacrificium, & huiusmodi Deo grata, modò
 ritè atq; ex diuina voluntate fiant. Hinc per Metaphoram ad quæuis virtu-
 tū officia transferri, Eleem. ofynas & c. Quæ sanè nō impugnamus: Sed hæc,
 Missæ Pontificiæ, conuenire pernegamus, quod nec ritè fiat, nec à Deo sit in-
 stituta, ideoq; etiam non ex diuina feri voluntate, donec probetur, quod ad
 Calendas Græcas fiet: Nam quod euidenter ex factō ipso suorum sacerdotum
 id confirmari posse dicie: Tum enim Sacrificiū hoc proprie dictum maxime
 fieri, cum à delicto ministro, res aliqua externa diuinæ maiestati offertur, ut
 aliqua etiam ratione in Dei honorem conficiatur, adeoq; sacrificetur: Hoc
 autem in Missa prorsus fieri. Verū igitur in Missa Sacrificium exhiberi.

Respondeo, Maiorem propositionem falsissimam esse, suprā demonstra-
 uimus copiose, si missinæq; Scripturæ S. S. testimonijs, & rationibus do-
 cuimus. Nec habet Sacrificulus iste potestatem hanc mutandi quicquam, vel
 conficiendi, quā etiam si à suffraganeo suo in ordinatione sibi datam imagi-
 natur: Tamen à Deo eam non accepit: cum Christus non Sacrifices tales in-
 staurerit, qui huiusmodi gestulationibus, ex pane corpus suū con-
 ferrent, Christus Sacrifices, & deinde pro peccatis viuorū & mortuorū illa Sacri-
 ficiū verè propiciatorium sibi offerrent. Nihil horum. Ideo Missæ Sacri-
 ficiū tantum abest, ut Deo sit gratum: quin sacrilega sit Cœne Dominicæ
 propinatio, qua summa afficitur contumelia filius Dei, denoq; crucifi-
 gitur, in Missa execranda, quantum quidem in istis. Nequaquā enim sufficit
 ad hoc, ut Deo aliquid consecremus, eiq; gratū prestemus officium, ut vsu
 rei aliquid, quātū à nobis est, gloriam ipsi id est, existimationē suā maiestate
 dignetur.

Fol. 27. 28.

Fol. 29. 30.

dignam conciliare, instituanus, aut ut rei usus, officium aliquod
 berata voluntate, eò referamus, ut seruitutem nostram Deo, tanquam
 tori ac summo Domino immensam eius dignitatem protestemur: sic
 spanus suauiter inter suos nugatur magnificè, magnaq; Verborum
 sed absq; villo Scripturæ S. testimonio: cum tamen hic cardo totius
 controuersie, de rebus tantis pronuncians, non secus ac si in tripodis
 pollinis sedens, mera promeret oracula, ideoq; credendum, quæ
 ceret: quemadmodum olim Pythagoræ discipuli, suo Magistro, dicentes, æ
 q; ipse dixit. Verum non cælestia hæc sunt, sed infernalìa oracula
 antro quodam Trophonio, & Hispanico Esautico, prolata. Contra
 nos sacre docent literæ. Non Deo gratum præstari obsequium, nec
 crari ipsi, etiamsi deliberata voluntate aliquid ad gloriam Dei referam
 ad conciliandam ipsi existimationem, sua Maiestate dignam, nisi hoc
 gitimè, hoc est, iuxta præscriptum legis & verbi ipsius. An non em
 cunt apud Prophetam Israelite, quemadmodum & omnium temporu
 locorum hypocrite: Quid dignum offeram Domino Deo meo? Caro
 genu Deo excelsos? &c. Nunquid dabo primogenitum meum pro scelere
 fructum ventris mei, pro peccato anime mee? Sed his à Deo repulsi
 sacris, partim non à Deo mandatis, partim alio fine factis, responde
 minus: Indicabo tibi ò homo, quid sit bonum & quid Dominus à
 quirat: utiq; facere iudicium & diligere misericordiam, & sollicitu
 bulare cum Deo tuo. Hoc est, illi sunt cultus Deo grati, hæc oblatio
 sacra Domino offerenda, quæ Deus verbo suo præcepit tibi, his
 afficitur: non illis, humana industria excogitatis. His enim se nolle
 honore affici Sacrificijs, diserte testatur Saluator noster dulcissimus,
 repetitis verbis: Frustra, inquit, colunt me docentes doctrinas, quæ
 mandata hominum. Hæ ergo sunt oblationes, hæc Sacrificia Missæ
 tificiæ, quæ Sacrificuli, ad hoc consecrati & delecti, offerunt vsq;
 itaq; Hispanus in nos (quos suo more sectarios vocat) inuehitur, quod
 alium cogitemus modum, quo aliquid exhibeatur Deo, præter eum quo
 quidpiam hominibus, ad vsus ipsis necessarios attribui. Et si enim
 re non possumus, quomodo in Cæna Domini, quam ipsi in Missam diuer
 mutauerunt actionis, corpus & sanguis Domini nostri Iesu Christi offer
 tur, Sacrificium verè propiciatorium, quia hoc verbo & institutione

Mich. 6.

Isa. 29.

Matth. 23.

Fol. 34.

reprobat tamen Dei beneficio multò melius & rectius, quid & quodnam
 verum sit Sacrificium, & quomodo Deo offerendum, ipso Hispano Idolo-
 tra intelligimus, nec opus est nobis præceptore hoc imperitissimo &
 excelsissimo Phariseo, à quo hoc discamus. Et sufficit nobis hac in parte
 propria aduersarij confessio, dicentis: Sacrificulos interrogatos, respon-
 suros hoc se prorsus velle & agere, quod instituit Catholica Ecclesia, hoc
 est, Pontificia. Fol. 36^{ce}

Desitit ergo se, in hac Oblatione, verbi Dei & Scripturæ Sacræ te-
 stimonios rectè & ingenuè confititur. Horum enim nihil Christus fecit
 aut instituit. Multò verò minus Sacrificulorum, qui nec natæ, nec li-
 teras didicerunt, ad quos nos remittit, curamus sermones, quos de suo Mis-
 sacio effutunt Sacrificio. Nam hic non de factò, ut nugatur Hispanus,
 sed de facti qualitate Disputatio est, rectè sic faciant. Scimus quid dicant,
 quidq; facere intendant proprio ausu, quod tamen non sit. Perinde ac Vene-
 fica, à Satana dementata & misera Vetula, tempestates sciere, grandines pro-
 creare, & alia multa miranda se facere profitentur: quæ tamen eas nec fa-
 cere, sed nec etiam facere posse, certissimum est. Quod igitur hic de con-
 secratione, qua Sacrificium illud conficiatur, nugatur, infra fortè occasio se
 offeret, de ea differendi. Fol. 37^{ce}

Iam, quia se ad argumenta, quibus nos (quos Hæreticos vocat, ipse
 homo in doctrina cælesti impurissimus, innumerisq; Hæresibus immersus)
 propriè contendamus, omninò in Missa Sacrificium nullum offerri, accef-
 surum, &q; propositurum profitetur: videamus quæ id faciat fide. Fol. 38^{ce}

Initò autem hæc ex Heerbrandi Tubingensis se colligere Disputatione
 ait. Primum Catholici sacerdotes (honoris gratia sacrificulos Missaticos ita
 appellat) res speciebus panis & vini contentas, soli absument: Ergo nihil
 earum offerunt Deo. Fol. 38^{ce}

Et quæ hæc tanta calumniandi libido Esauitam inuasit profanissi-
 mo! Credo ego, & video Hispanum hoc sibi proposuisse, omnia mea pe-
 culentissimè, Diabolica planè malitia velle pervertere, corrumpere, de-
 preuare. Hoccine meum est argumentum Hispanic, aut Pæne potius?
 Quod si non extaret mea Disputatio, aut ego non amplius superessem, mi-
 rum non adeò videri poterat, ita petulanter mea deprauare. Sed videt
 ipse & agnoscat, iniuriam se sibi facere. Idcoq; addit: Huiusmodi enim
 collectio=

Gen. 14

collectionem indicare voluisse a bitror Heerbrandum. Quid arbitri-
ne, Hispani? Atqui manifesta est verborum meorum sententia. In dis-
tione opus sit minime. Agitur enim in ista propositione de Melchisedech.
Vnde isti Missæ suæ probare conantur Sacrificium. Hinc vero ego pro-
id posse nego, multis de causis, de quibus in precedentibus propositionibus
à 58. per tria integra folia, usque ad hanc, in qua hoc solum ago. Ut mori-
ta diæ sitate, doceam, hunc locum non facere ad probandum Missæ Sacri-
Quia & inter reliqua Melchisedech describuerit panem & Vinum ex
Abrahe, sicut & Christus discipulis suis in Cœnæ, quod & ipsos idem
facere præcepit. Hic vero Sophista me hoc loco contendere nugatur, &
nò in Missa Sacrificium nullum offerri. Tam scilicet dextrè nostra propo-
Addit deinde Magistrum omnino suum legisse videtur in eo loco,

Fol. 38.

hoc argumentum tractat, Natura Sacrificij est præsertim perfectissimæ
Holocausti vocatur, totum Deo offerri, nihil ex eo hominibus relinquitur.
Lutherus de ab-roganda Missa
privata.
Non me pudet, ut scias Hispani, huius Magistri, nec ita nobis
Antichristi seruulis, cuius regnum destruxit, sordet Lutheri nomina.
autem non sumus in illius verba iurati sed, quod supra de Patribus
dictum est, tantum merentur illius Scripta fidei & authoritatis, quæ
Scripturæ & testimonij sua probat: & ita tamen mentis eius recedat
memoriam, agnoscimusque eum diuinitus excitatum, & Deo, patri
toris nostri Iesu Christi toto corde agimus gratias, pro salutari hoc doctri-
qui immensa eius bonitate religionis doctrinam ab innumeris sordibus
sacribus Papiæ repurgauit.

Lutherus de ab-roganda Missa
privata.

Peropportune autem accidit, ut huius faceret libri Hispanus me-
nem, quem sanè aliàs tam non inspexissem: sicut nec tum quidem, cum
sputationem scribebam. Sed dum quero locum hunc, quem Hispanus
tauit, inueni Lutherum firmissimis arguentis, (que hic subdole
hoc unico tantum, quod exagitet, excerpto, Missæ Sacrificium refutandum
ex verbis institutionis Cœnæ Domini,) que fundamentum totius
negocij, utpote quòd verba Cœnæ sint promissionis diuinæ, sicutem rep-
rentia, quibus Christus instituat Sacramentum, in quo nobis tradat corpus
suum edendum, & bibendum suum sanguinem: Sacrificium autem op-
postum esse, & ex nostris rebus Deo exhibitum. At promissio, diuina
per-

verbum est, de Dei rebus exhibitum hominibus, ut planè insania sit, nec
 dum error, ex promissione Dei Sacrificium humanum, ex verbo Maesta-
 tis, opus creaturæ facere. Christus autem mandans hoc à nobis fieri in suam
 memoriam, planè aliud non vult, quàm promissionem ipsam, cum pignore
 suo frequentari, ad alendam & roborandam fidem &c. Vides ergo incre-
 dibilem cecitate & perversitatem Papistarum, qui ex promissione Dei
 faciunt opus hominum. Hoc ipso testes sibi ipsis facti, quàm prorsus nihil in-
 telligent, quid sit Sacramentum altaris, nec quid agat & intendat eiusdem
 institutor Christus. Illi offerunt opus, Hic requirit fidem. Illi Sacrificant
 Deo. Hic promittit hominibus &c. Et paulò post, verba sic sonant: Ac-
 cepit panem, gratias agens, fregit deditq; discipulis suis. Obsecro quid est
 frangere? Quid est dare discipulis? Cur non potius more legis dixit: Et
 accepit panem, & leuavit coram Domino? ut intelligeretur, non homini-
 bus, sed Deo dedisse, id est, sacrifici-ss? Nunquid hic larvæ & lupæ adeò
 nihil habent, v. l. Grammaticæ, v. l. communis sensus, ut audeant dicere,
 dare discipulis? id est, quod offerre Deo? Vbi est ergo Sacrificium? An in
 eo, quod accepit panem? At accipere non est offerre, sed ad se potius ac-
 pere, & in suum ius & vnum sibi vindicare, nisi iterum non sumus
 Grammatici. Cui enim est fracturus & daturus discipulis, necesse erat, ut
 in manus acciperet: neq; enim ore, aut auribus, aut pedibus, frangeret & da-
 ret. At gratias egit, & benedixit? Ergo gratias agere & benedicere est
 sacrificare? Tum & quinq; panes ordeaceos, & duos pisces, dicemus ab eo
 sacrificatos, quando eos multiplicaturus, Ioh. 6. accepit, & gratias egit &
 dedit discipulis, hi autem turbis. Vbi eundem ritum seruanit: nisi quod
 dixit: Hoc est corpus meum, id est, non mutauit panem in corpus suum v. verbo
 Modestatis sue. Quin gratias agere & benedicere, est testari, te accipere
 & accepisse à Deo, Non autem offerre Deo. Oblatus potius orat, ut ac-
 ceptum sit, id quod offert: gratias autem agens non orat, ut accep-
 tum sit, gaudet accepisse. Ut videas, omnes apices pugnare, ne Eucha-
 ristia sit Sacrificium Deo exhibitum, sed beneficium hominibus donatum,
 quod accipiant, & gratias agant, non quod commendent, & acceptari
 erent. Quid enim est frangere, nisi in multa partiri? Quid dare
 discipulis, nisi partitum alijs distribuere? Hi verò qui celebrant, quid faci-
 unt? Simulant hanc fractionem, dum in tres partes hostiam partiuntur,
 & vnam viuentibus, vnam defunctis, vnam beatis deputant.

Conferunt istos Antichristos cum Christo? Hic frangit, & partem multos, & partem distribuit. Isti contra per omnia, nullis frangunt sibi solis sumunt, nisi quod simulant quandam fractionem. Et ubi verbum Christi, Hoc facite? Cur illi faciunt aliud, & contrariis ubi coeptum est, frangere & distribuere, mutari in id, quod est servare, & sumere: Deinde ministrum, Sacerdotem censeri: Ibi tantum est Sacrificium, ut scilicet haberet, quod ageret ille sacerdos, ne quis stat: t coram altari &c. Et dixit: accipite, scilicet non solum ex & facto ostendit, non Sacrificium Deo exhibitum, sed donum hominum datum, Eucharistiam esse sed & verbo confirmat, iubens, ut accipere. Cur non sic ait: offeretes, vel sacrificate? An Papistas iterum ignota Grammatica impedit, ut nesciant, quid significet, accipere, comedere, bibere? Hoc est uniuersum opus, quod in Eucharistia facere iubentur, enim frangit, dat, iubet accipere, ut comedamus & bibamus, & post memoriam eius predicemus. Sic & Apostolus nullum aliud opus in Eucharistia nisi comedere & bibere. Nihil hic offerre, nihil operari accipere tantum, comedere & bibere mandatur. Neg enim quod comedimus & bibimus, offerre possimus, cum potius auferamus, nobis detraha, intra nos recipiamus. Et non pudet, aduersus tam euidencia & certa, Sacrificium facere, & offerre Deo, quod comedimus & bibimus. Hic ubi Lutherus. Quibus immediate subiecit, quae Hispanis res suscipit: Natura enim Sacrificij est, praesertim perfectissimi, quod est caustum, totum Deo offerri, nihil ex eo hominibus relinqui, item victima, aut pro peccato fuerit, saltem aliquam partem Deo relinquitur. Cur ergo nos panem & vinum totum comedimus & bibimus, relinquentes Deo? Cur non totum ei relinquimus, cum velimus hoc sacrificium esse Sacrificium? Vbi hic subsistet ratio Sacrificij? Neg. & garrere sufficit, Christam offerri a nobis sub pane & vino. Non ipsum sumimus sub pane & vino, ut nihil sumi a nobis debet de sacrificio & holocausto Domini. Pugnans offerri Deo, & sumi a nobis. Sumimus enim olim Leuite a populo Israel oblata eorum, sed nihil eorum sumimus, quae offerenda erant Deo. Sic & dum corpora & laudes Sacrificiamus nihil nobis, sed omnia soli Deo exhibemus, ut stet ratio Sacrificij esse spiritualis. Prorsus igitur inauditum monstrum est Sacrificium

Papista
strosus
reineg
facimus
argume
sumunt
faciunt
ex Luth
opus est
spemus
in pra
stas vel
quoscu
vran
inquas
si enim
quia a
ferre
imagi
ante di
institua
Christi
stus no
titur ho
Sacrane
nem lo
stantion
Christo
dicitur
si auter
stament
sine gra
Terboq

papisticum, ut & ferè ipse Papa cum suo corpore toto, non est eque mon-
 strosus. To: u nos voramus, & totum Deo offerimus. Hoc est tantum dice-
 re, neq; voramus si offerimus, neq; offerimus si voramus. Et ita dū vtrunq;
 facimus, neutrum facimus. Quis audivit unquā talia? (Hic Hispanus addit,
 argumenta) omnia sibi pugnantissimè contradicunt & inuicem sese con-
 sumunt, aut necessariò & infallibiliter concludunt, Eucharistiam Sacri-
 ficium esse non posse. Diluant hæc ego Louanienses & Parrisienses. Hæc
 ex Luthero Hispanus. Quibus addit: stolidissimum esse argumentum, nec
 opus esse Louanensibus & Parrisiensibus qui id diluant. Adst enim Hi-
 spanus vir armatus, & instructus audacia, tantaq; virium confidentia ut
 in prælio nulli sit secundus, qui & Lutherum ipsum, & omnes Lutheri-
 stas vel Luthericolas (Sic enim nos vocat Papicola) Tubingensem & alios
 quoscunq; facile Sophistica sua vincere possit. Ita autem diluit, ut dicat.
 Vtrunq; in Eucharistia (Cenæ enim nusquam meministi) fieri. Nam simul,
 inquit, possumus sumere Eucharistiam totam, totamq; Deo offerre. Tamet-
 si enim sumpta à sacerdote, nihilominus, inquit, tota cedit Deo, & offertur,
 quia ad existimationem & gloriam Deo pariendam refertur, quod est of-
 ferre Deo.

Vbi videre est, hominem istum nihil aliud videre, sentire, audire,
 imaginari, docere, facere, quam Sacrificium & offerre, sicut lupus, quod
 ante dictum est agnum & ouem. Nos certè, quod iam Lutherus ex verbis
 institutionis docuit, in Cena Domini, accipimus corpus & sanguinem
 Christi, non Deo damus: Et accipimus, ut edamus & bibamus, quod Chri-
 stus nos facere docet, non ut offeramus, quod somniat, affingit, & men-
 titur homo vanissimus, & sacrilegus Hispanus, testamenti Christi violator,
 Sacramentum sceleratè conuertens & transmutans in Sacrificium, actio-
 nem longè diuersissimam, de qua re ne græ quidem in sacra Cenæ in-
 stitutione. Hic vsus est Sacramenti Cenæ Domini, ut accipiamus à
 Christo, non ut demus Deo, edamus, Hispanè, non offeramus. Quod verò
 dicit vtrunq; simul fieri posse. Tum posset, si Christus ita voluisset, quòd
 si aliter voluisset, vtiq; instituisset. Cum verò in suo non instituerit tes-
 tamento, non vult super ordinari, vel addi quicquam ab hominibus, quod
 sine græ ad sacrilegium fieri nequit, ut fit in Missa Pontificia abominanda,
 Verborq; Dei damnata. Nihil idem simul Sacrificium esse potest & Sa-
 cramentum

amentum, quia actiones diuersas habet. Coena Domini à Christo est in
 uita, ut sit Sacramentum (quod dissimulat, inò horret & fugit Hispanus,
 non secus ac Satan, quod dicitur, crucem) quod nos sumamus: Non Sac-
 rificium, quod nos Deo offeramus. Hoc est quod cont. dicit Lutherus, & pro-
 bat ex verbis institutionis diuinae, quae clara sunt & manifesta omnibus
 nisi caecis, & nodum in scirpo querentibus: nec soluit id Hispanus, tam
 gloriatur hic esse Parisiensis & Louanenses, ubi scilicet ipse est, inò
 etiam quàm Parisiensis, si uellet. Nam quod dicit certas partes
 sacrificijs pacificis, hoc est gratiarum, actionis olim etiam Sacrificanti-
 bus Sacerdotibus cessasse: Verum est: sed hic primum sciendum est, non
 partes, quae Deo debentur ex istis, illis licuisse, ne sacerdotibus
 manduca e, sed Deo incendebantur, in odorem suauitatis Domino. De
 Sacrificia illa siuere, non Sacramenta proprie dicta, Coena autem Domini
 contrario modo, Sacramentum est, & non Sacrificium, quod non licet
 mihi institueri absq; mandato Dei. Fecisset ergo Hispanus cum suo
 tico Sacrificio, sacrificiucuculus, Testamenti Christi Violator sacrilegus.

Fol. 42.

Secundum nostrum argumentum esse ait, quod dicamus: si uis

quod Sacramentum sit, id est sit & uere & proprie Sacrificium. Quod
 in Sacramento à Deo nos accipiamus aliquid in Sacrificijs aliquid
 damus. Sed Eucharistia, adeoq; res in ea contenta est Sacramentum: non
 gūtur Sacrificium. R. Mitto hic nugas Hispani, mitto & conuicia
 Lutheri librum de Missa priuata abroganda, qui in uocat diabolicum
 num calumnijs pestilentissimis: Nec immeritò, quod merces ipsorum pesti-
 imò pestilentissimas exponat, prostituat, repudiet, & explodat. Non
 ignorare dicit, quae rationes dati sint & accepti inter Deum & hominem

Fol. 43.

quod uidelicet nihil nisi munere diuino acceptum, nisi reddamus & offerimus,
 Ideo non ualere hoc argumentum. Quod si inquit, quod ille non
 dit ad usum, hoc nos ei offerre nequimus, non modò externum Sacrifi-
 proprie dictum, sed etiam commune Sacrificium, quod diuino obsequio
 tinetur, erit nullum, quia munus diuinum. Itaq; inanes illae Apostolicae
 rationes, quae alioquin isti non tam obedient, & audire, quàm predicari
 tempestiue solent: Obsecro uos, ut exhibeatis corpora uestra hostiam
 nam, Deo placentem, Respond. o. Dolet scilicet crudelissimis hypocritarum

Fol. 44.

quod uidelicet nihil nisi munere diuino acceptum, nisi reddamus & offerimus,
 Ideo non ualere hoc argumentum. Quod si inquit, quod ille non
 dit ad usum, hoc nos ei offerre nequimus, non modò externum Sacrifi-
 proprie dictum, sed etiam commune Sacrificium, quod diuino obsequio
 tinetur, erit nullum, quia munus diuinum. Itaq; inanes illae Apostolicae
 rationes, quae alioquin isti non tam obedient, & audire, quàm predicari
 tempestiue solent: Obsecro uos, ut exhibeatis corpora uestra hostiam
 nam, Deo placentem, Respond. o. Dolet scilicet crudelissimis hypocritarum

sanguinem & dolosis, quod non liceat ipsis haurire nostrum sanguinem
 quem sicut audisimè, seq; homicide illa satiare nequeunt. Sicut supra De
 egiam gloriari audiuimus. Sed vos vestra Vulcani officina, imò carnificina,
 quorum habere copiam potestis, docetis, obedienter non audire modò, sed e
 tiam facere, imò pati, ut offerantur Deo hostie viuae, quod Deus videt &
 punitur. Sed ad institutù principale. Rationem, inquit, dati & accepti, qua
 inter Deum & homines institui debet longè rectius quam Lutherus, Propheta
 intellexit, contrariòq; pro suo modo conclusit illis verbis: Tua sunt Domine
 comitas, & quae de manu tua accepimus, reddimus tibi: Nimirum inquit cum
 rem aut officium referimus ad infinitam diuinae Maiestatis dignitatem trasi
 ficandam. Vbi in margine addit: Illud ipsum quod vsu pimus, & consumi
 mus, postea simul Deo reddere. Et concludit: Falsum igitur est, quod in ar
 gumento assomebatur, non posse Eucharistiam, & Sacramentù Testamento
 Dominico nobis donatum, & Sacrificiù nostrum esse. Potest enim, diuersa
 ratione: Sacrificiù, quia ratione ad gloriam et exultationem illi concilian
 da & gratis animis referimus.

Haecenus in suo hoc tractatu, Sacrificij laudis semper ac multoties tantù
 fecit mentionem, sicut & iam hoc quoq; loco. Quòd si hoc tantù vult Hi
 spanus, Coena Domini, de hac enim agimus iam, imò etiam Missam Pontifi
 ciam, laudis tantù esse Sacrificiù, & nequaquam Sacrificiù verè propicia
 torium, facile transigimus imò iam transactù est, & absq; aduersario cū
 laruis luatur. Nunquam enim negauerunt nostri, Deo pro acceptis in Sa
 cramento Coena Domini, & agendas esse gratias. Vnde & Eucharistia est
 dicta. Et hoc modo Sacrificiù laudis dici posse quamuis minus principaliter.
 Sed hanc non esse Hispani mentem: facit & Canon Missae, & Canon concil.
 Trid. Si quis dixerit Missae Sacrificiù tantù esse laudis, & gratiarum actio
 nis, aut nudam commemorationem Sacrificij in cruce peracti, Non autem pro
 piciatorium: Vel soli prodesse sentienti, neq; pro viuus & defunctis, pro pec
 catis, poenitis, satisfactionibus, alijsq; necessitatibus, offerri debere, Anathema
 sit. Et tamen haecenus studiosè occultauit, quod Missam, ut vult Ca
 non, verè propiciatorium Sacrificiù esse sentiunt. De quo Lutherus
 solim agit, & rectè negauit, Sacramentum Coena Dominica simul
 posse esse Sacrificiù, in quo nos offeramus corpus & sanguinem
 Christi Deo propiciationem pro peccatis viuorum & defunctorum.

Quid

Fol. 49

Concil. Trid.
Sess. 22. can. 21

Quia in Cœna iuxta Christi institutionem, nobis illa à Deo dantur, ut sibi ea offeramus, sed ut nos edamus & bibamus.

Quod verò Hispanus multa de alijs Dei donis nugatur, quod ea ipso accepta, illi offeramus: Ingens est inter hæc diversitas. Nostra quæ omnia, quæcumq; nobis dedit, etiam corpora nostra, gratiæ dicit ergo, et sibi offerenda præcepit. Corpus verò & sanguinem Christi vult accipere, edere & bibere & non sibi offerre, quod nec possumus nec debemus: sed ipse Christus summus Sacerdos, solus ad hoc opus constitutus est missus & constitutus propiciator, qui opus redemptionis generis humani unica sua oblatione, semel in cruce peracta perfecit. Quod repeti potest, nec debet. Et horribilis est blasphemia, Sacrificium Christi unicum propiciatorium, hominem peccatorem turpissimum, contuere, quia repetat opus, quod illius solius est proprium, absq; illius verbo.

Fol. 47.

Quod igitur tertium assumit argumentum nostrum, quod ita hoc Sacrificium opus est diuinitus institutum. Oblatio Eucharistiæ, quam dicunt sacrifici, diuinitus instituta non est. Non est igitur verum Sacrificium.

Fol. 48.

Utrancq; præmissam negans, Latius enim patere veri nominis Sacrificium, quam Sacrificium diuinitus institutum, ac legitimum. Hispano vera sint Sacrificia, quæ etiam diuinitus instituta non sunt, bona fiant intentione ad gloriam Dei: In quo numero recenset Sacrificia Ethnicorum, demonijs immolantium, vera esse contendens Sacrificia itaq; modo Missam esse Sacrificium non diuinitus institutum, nec legitimum, sed Ethnicum, haud inuiti dabimus. Et hoc hætenus disputauit & tendit Hispanus, omnibus, quibus potuit viribus, ut tale esse doceret Sacrificium.

Fol. 49.

AD CAPVT TERTIVM, IN QVO
HISPANVS CONTENDIT, IN MISSA, SACRIFICIVM fieri corporis & sanguinis Christi Domini.

Male cause, quæ in se ipsa laborat, specioso pharmaco opus esse, cura palliativa, rectè dixerunt veteres sapientes. Sic pestiferam causam esse